

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

ΜΕΡΟΣ 2^ο

Δρ. ΓΚΑΤΣΑ ΤΑΤΙΑΝΗ

Α.Σ.ΠΑΙ.ΤΕ εαρινό εξάμηνο 2023

Στρατηγικό Μοντέλο Σχολής Μιλάνου

- Ιδρυτής τη στρατηγικής προσέγγισης **Haley** (1976)
- Προέρχεται από τη θεωρία της **επικοινωνίας**
- Βασική άποψη: «Κάθε πρόβλημα απαιτεί σχεδιασμό ειδικής **στρατηγικής**»
- Υπάρχουν τρεις διαφορετικές προσεγγίσεις:
 - 1.Ομάδα του **Ινστιτούτου Ψυχικής Υγείας (MRI)**-στρατηγική σχολή
 - 2.**Στρατηγική** προσέγγιση των Haley, Madames
 - 3.Σχολή του **Μιλάνου**

Και οι τρεις προσεγγίσεις **εστιάζουν** στο **πρόβλημα** και όχι στις συνθήκες που το προκαλούν

Μια **συστημική** (κυκλική) οπτική ως προς τη διατήρηση του προβλήματος

Στρατηγικά σχεδιασμένος προσανατολισμός για την αλλαγή, **τεχνικές** και την παρά κάμψη της **αντίστασης**, όσο γίνεται γρηγορότερα

Πρωταρχικός στόχος η **θεραπεία**

- Βραχεία παρέμβαση
- ** Σχέδιο / πρόγραμμα / Ανατροφοδότηση / Ανασχεδιασμός

1.Ομάδα του **Ινστιτούτου Ψυχικής Υγείας (MRI)**- στρατηγική σχολή

- Πρωτεργάτες Jackson, Fish, Watzlawick
- «**Η σημασία της θετικής ανάδρασης**» (όρος Κυβερνητικής) στην παρουσία και διατήρηση προβλημάτων. Η διατήρηση ενός προβλήματος εξαρτάται από την παρουσία των μελών
- «**Κανόνες**» (όρος Κυβερνητικής) συντηρούν τα συστήματα της οικογένειας. Μπορεί να είναι και «άρρητοι» κανόνες που διέπουν τις σχέσεις και κατευθύνουν τις συμπεριφορές. Αν η θεραπεία επηρεάσει και αλλάξει αυτούς τους κανόνες, μιλάμε για αλλαγή «δεύτερου βαθμού», ενώ όταν αλλάζουν οι συμπεριφορές και οι αλληλεπιδράσεις, μιλάμε για αλλαγή «τρίτου βαθμού».
- Ένας τρόπος για να **αλλάξουν** οι κανόνες είναι η τεχνική της «**Ανάπλασης**»
- Προϋπόθεση: η αναγνώριση των «**θετικών κυκλωμάτων ανάδρασης**»
- Δεν αναγνωρίζει ένα **πρότυπο** ομαλής λειτουργίας οικογένεια. Μάλιστα δεν αναγνωρίζει ότι υπάρχει κάποιο **πρόβλημα** στη λειτουργία, στις σχέσεις, στη ζωή των ατόμων, παρά μόνο αν το άτομο εκφράσει δυσφορία
- Η ικανότητα **προσαρμογής** είναι το κύριο χαρακτηριστικό της οικογένειας που μπορεί να επιβιώνει
- Οι **υγιείς** οικογένειες είναι αυτές που μπορούν να αλλάξουν εύκολα, να αλλάξουν τις λύσεις που μπορούν να δώσουν

2.Στρατηγική προσέγγιση των Haley, Madames

- Κορυφαίοι: **Haley, Madames**
- Επικέντρωση στο **πρόβλημα-σύμπτωμα**
- **Υγιής** οικογένεια: ξεκάθαρα **όρια** ανάμεσα στις διαφορετικές **γενιές**, οι γονείς διατηρούν τον έλεγχο και παίρνουν τις τελικές αποφάσεις, οι σχέσεις χαρακτηρίζονται από συμπληρωματικές και συμμετρικές, ανταλλαγές, ενώ η επιλογή ζωής γίνεται με κριτήριο την αγάπη και όχι τη βία
- **Προβλήματα** υπάρχουν όταν η **ιεραρχική δομή δεν είναι ξεκάθαρη**, όταν δεν υπάρχει ευλυγισία στις αλλαγές, όταν οι σχέσεις είναι αποκλειστικά συμπληρωματικές και αποκλειστικά συμμετρικές
- Η λειτουργικότητα του «**συμπτώματος**»- διαπροσωπικό όφελος του συμπτώματος / Οι διαπροσωπικές αλληλεπιδράσεις ως διαπροσωπικές μάχες για έλεγχο και δύναμη
- Στην οικογένεια με πρόβλημα το σύμπτωμα μεταφέρει ένα **μήνυμα**. Πχ μια σύγκρουση του γονέα με το παιδί μπορεί να αφορά την ελλειμματική παρακολούθηση του σχολείου
- Σημαντικοί είναι οι **κανόνες** που πλαισιώνουν την ιεραρχία. Συχνά πίσω από ένα πρόβλημα μπορεί να κρύβεται μια δυσλειτουργική ιεραρχία
- Η περιγραφή του κεντρικού προβλήματος είναι: **PUSH**, Protection, Unit, Sequence, Hierarchy
Η προστασία : παραδοχή ότι τα μέλη βοηθούν τα άλλα μέλη (έφηβος που υποστηρίζει τον ένα γονιό όταν απειλείται)
Ενότητα: ενότητα των μελών – έννοια «τρίγωνο» βασική έννοια της στρατηγικής μεθόδου
Συνέχεια: αλληλεπιδράσεις που εμπλέκονται στο πρόβλημα
- Ι ιεραρχία: γενεαλογική σκιαγράφηση της έκφρασης της αγάπης και της εξουσίας στο σύστημα

- **Haley** θεωρεί πως η αλλαγή για να συμβεί απαιτείται ένα **σχέδιο**
- Επηρεάστηκε από τις **συμπεριφοριστικές** αρχές, δεν επιδοκίμαζε την προσπάθεια απόκτηση συνείδησης για ένα πρόβλημα
- Κύριος στόχος του ήταν η **επανοργάνωση** της οικογένειας σε επίπεδο **ιεραρχίας** και **γενεαλογίας**
- Οι θεραπευτές θέτουν το **πρόβλημα** στο κέντρο των παρεμβάσεων, το **κίνητρο** της οικογένειας να αλλάξει κρατά τα μέλη της οικογένειας δεσμευμένα εκεί
- Αποφεύγουν την προσωπική **ανάμειξη** και προτιμούν τις **τεχνικές**

- Η **Madames** δίνει έμφαση στην **συστημική** πλευρά των προβλημάτων και ειδικά στην «**αμφίβολη ιεραρχία**», η οποία δημιουργείται όταν τα **παιδιά** χρησιμοποιούν τα **συμπτώματα** τους, για να αλλάξουν τους γονείς. Κατηγοριοποίησε τα προβλήματα που παρουσιάζονται στις οικογένειες ανάλογα από τις προθέσεις των μελών:
- «**Παραβατικότητα**»: πρόθεση να κυριαρχούν και να **ελέγχουν**
- «**Άγχος, Κατάθλιψη, Ψυχοσωματικά συμπτώματα, Διαταραχές διατροφής**»: πρόθεση να αποτελέσουν αντικείμενα **αγάπης**
- «**Απειλές αυτοκτονίας, κακομεταχείριση**»: επιθυμία να αγαπούν και να **προστατευθούν** από τους άλλους
- «**Αιμομιξία, σεξουαλική κακοποίηση, σαδιστικές πράξεις**»: πρόθεση για **μετάνοια, συγχώρεση**

Νοηματοδοτεί:

- το **σύμπτωμα** ως σκόπιμη συμπεριφορά, τη δύναμη, μεταφορική σημασία (πχ η άρνηση του παιδιού να χρησιμοποιεί την τουαλέτα)
- **ιεραρχία** και όχι ισότητα,
- κινούνται από **αγάπη**, έκφραση **αλτρουισμού**

3. ΣΧΟΛΗ ΜΙΛΑΝΟΥ

- Πρότυπο συνεδρίας με 5 μέρη:
 - ✓ **Συζήτηση** των μελών της ομάδας πριν τη συνεδρία
 - ✓ **Συνέντευξη** με την οικογένεια
 - ✓ **Συζήτηση** της συνέντευξης από τα μέλη της ομάδας
 - ✓ **Συμπεράσματα** από τη συνέντευξη και οδηγίες προς την ομάδα
 - ✓ Συζήτηση των μελών σχετικά με την **αντίδραση** στο προηγούμενο

Τέσσερις θεραπευτές συμμετέχουν , οι δυο με την οικογένεια και οι δυο πίσω από τον καθρέφτη

- Θεωρεί:
- Τα συστήματα έχουν χαρακτηριστικά **σταθερότητας** και **αλλαγών**
- «Χρήση του **Παράδοξου**»(εμείς ως οικογένεια είμαστε καλά αυτός έχει το πρόβλημα». Η χρήση του αντιπαράδοξου από το θεραπευτή σηματοδοτεί θετικά όλες τις συμπεριφορές στο ομοιοστατικό τους πρότυπο και εισάγει την οικογένεια στο «διπλό δεσμό»
- Η αξιολόγηση περνά και **διαγενεαλογικό** επίπεδο: ιστορία οικογενειών, **κρυφές συμμαχίες**, καταλήγει συνήθως πως το σύμπτωμα προστατεύει κάποια μέλη
- «**Γονεοποίηση**» (Selvini-Palazzoli) το παιδί προστατεύει τον γονιό, ο γονιός κρατά το ρόλο του μικρού παιδιού για τον εαυτό του / Διεθνώς αναγνωρισμένος όρος.

Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ BOWEN ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Εφάρμοσε την ατομική του θεωρία σε οικογένειες σχιζοφρενών

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ:

- Στα συστήματα των ανθρωπίνων σχέσεων υπάρχουν δυο φυσικές δυνάμεις: **1)η τάση προς την εξατομίκευση / αυτονομία, 2)τάση προς τη συνένωση / συγχώνευση**
- Η αίσθηση **απώλειας** εαυτού, η οποία **προκαλείται** από την υπερβολική τάση προς **συγχώνευση**, εγείρει την τάση ανάκτηση κάποιας **ατομικότητας** (υποκειμενικό τύπο συναισθημάτων και με τον πιο αντικειμενικό τύπο νόησης).
- Η αύξηση της **συναισθηματικής έντασης** συνεπάγεται τη **συγχώνευση** των δυο συστημάτων, συνένωση

- **Αδιαφοροποίητη μάζα του οικογενειακού «εγώ»:** αναφέρεται στην έννοια της **συναισθηματικής ταυτοποίησης** των οικογενειών/ η οικογένεια λειτουργεί ως συναισθηματική μονάδα
- Το εγώ του **κάθε μέλους** μπορεί να είναι σε **διαφορετικό βαθμό** συγχωνευμένο με τα άλλα μέλη του
- Το **άγχος εντείνει** το βαθμό συγχώνευσης μελών με την οικογένεια τους
- Όταν τα μέλη της οικογένειας είναι **ώριμα διατηρούν** σε υψηλό βαθμό το επίπεδο διαφοροποίησης του εαυτού τους. Αυτό σημαίνει πως τα μέλη μπορούν να **ταυτίζονται** με μέλη εκτός οικογένειας χωρίς να χάσουν την ταυτότητα τους.

- **Η κλίμακα διαφοροποίησης:** βασίζεται στην έννοια «της αδιαφοροποίητης μάζας του εγώ». Κλίμακα από το 1...100 καθορίζει το επίπεδο διαφοροποίησης του μέλους από την οικογένεια.
- Στο **χαμηλότερο** σημείο βρίσκεται αυτός που συναισθηματικά και διανοητικά είναι **συγχωνευμένος** και καθοδηγείται από **συναισθηματισμό**. Έχει χαμηλή αντοχή στο **στρες**, είναι **ευάλωτα** σε δυσλειτουργικές καταστάσεις και εκδηλώνουν ψυχολογικές και σωματικές **διαταραχές**
- Στην **υψηλότερη** βαθμίδα τοποθετούνται άτομα **διαφοροποιημένα** από τη μάζα του οικογενειακού «εγώ». Σε περιόδους άγχους διακρίνονται από συναισθηματική και διανοητική **λειτουργία**, διατηρούν ορθή **κρίση**, **έχουν προσαρμοστικότητα**, υψηλό επίπεδο **λειτουργικότητας**, εμφανίζουν προβλήματα στη ζωή τους, είναι **τακτικά** και **πετυχημένα**
- Υπάρχει ο «πλήρης εαυτός» και ο «**ψευδής** εαυτός», τα μέλη με ψευδή εαυτό έχουν **ασταθή** και **ασυγχώνευτα** με τον ψευδή εαυτό των άλλων . Τα άτομα με «**πλήρης** εαυτό» είναι ψηλά στην κλίμακα διαφοροποίησης

Bowen- Το τρίγωνο

- **Τρίγωνο:** είναι η **συναισθηματική, δομική** διάταξη τριών ανθρώπων που αποτελεί τη θεμέλιο λίθο κάθε συναισθηματικού συστήματος. Όσο μεγαλύτερη είναι η ένταση τόσο μεγαλύτερη είναι η προσκόλληση σε έναν από τους δυο γονείς.
- Όταν σε ένα σύστημα δυο ανθρώπων υπάρχει **άγχος**, ή μη επιτυχημένη συγχώνευση τότε η δυάδα **τραβά** στο σύστημα της έναν τρίτο.
- Όσο πιο χαμηλή είναι η **διαφοροποίηση** των μελών τόσο αυξάνεται η πιθανότητα **τριγωνοποίησης**.
- Το συναισθηματικό σύστημα της πυρηνικής οικογένειας: πρότυπο συναισθηματικής λειτουργίας σε επίπεδο μόνο **μιας γενιάς**. Τα παιδιά μεταφέρουν ορισμένα **συναισθηματικά** πρότυπα από άλλες γενιές. Τα άτομα επιλέγουν **συζύγους** με παρόμοιο επίπεδο διαφοροποίησης με του εαυτού τους . Η **συγχώνευση** αποφεύγεται για όσο διάστημα το άτομο διατηρεί την επιλογή να διατηρήσουν τη σχέση.
- Η «διαδικασία της **οικογενειακής προβολής**» (Klein). Ο όρος του Bowen αναφέρεται στην **ασυνείδητη εντολή** στο παιδί να εκπληρώσει ένα συγκεκριμένο ρόλο. Η μεταβίβαση αυτή δεν αφορά μόνο το παιδί και τους γονείς του αλλά και τη μεταβίβαση «**δια μέσω γενεών**»

Βασικοί τομείς εκδήλωσης έντασης από συγχώνευση

- Α) Συζυγικές **συγκρούσεις**: περίοδοι εγγύτητας, συγκρούσεων και συναισθηματικής απόστασης. Συνήθως στο τέλος συμφιλιώνεται και επιστρέφει στη στενή του σχέση.
- Β) Αμοιβαία αμφίδρομη σχέση **υπερεπάρκειας** και **ανεπάρκειας**: ο «ψευδής εαυτός» του **προσαρμοστικού** συζύγου συγχωνεύεται με τον ψευδή εαυτό του κυρίαρχου μέλους, το οποίο αναλαμβάνει την ευθύνη και των δυο, έως ότου ο προσαρμοστικός σύζυγος χάνει την ικανότητα του να παίρνει αποφάσεις και γίνεται ευάλωτος σε συναισθηματικές και κοινωνικές δυσλειτουργίες.
- Γ) εμφάνιση **διαταραχής** σε ένα από τα **παιδιά**- διεργασία οικογενειακής προβολής- προβολή της συναισθηματικότητας και του άγχους του αδιαφοροποίητου γονιού (πχ το παιδί που είναι αποδέκτης της μεγάλης προσοχής του γονέα, μπορεί να υιοθετεί ακραίες συμπεριφορές: επαναστάτης, οπαδός ομάδας, μοναχικός, καριερίστας..)

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ

- **Στόχος:** η μείωση του **άγχους** + η αύξηση της **διαφοροποίησης** του ατόμου. Η **παρέμβαση** στο τρίγωνο θεωρείται προϋπόθεση της αύξησης ης εξατομίκευσης των μελών.
- Η διαφοροποίηση επέρχεται όταν ο θεραπευτής/σύμβουλος μέσω της χρήσης της θεωρίας μπορεί να βοηθήσει το άτομο να δει τα **συναισθήματα** του πλαισιωμένα από τα πραγματικά **γεγονότα**.
- Πχ η **αγχώδης** προσκόλληση μιας κοπέλας από τη μητέρα της εμφανίζεται μέσα από τον διαρκή θυμό μαζί της. Δεν σχετίζεται με τα γεγονότα αλλά από το ότι είναι αποτέλεσμα της προσκόλλησης της στη μητέρα της. Αυτό μπορεί να λειτουργήσει στη σχέση, χωρίς να αποκοπεί βίαια από αυτήν.

Τεχνικές: κοινές για όλους τους τύπους διαγενεαλογικών προσεγγίσεων

1. **Ενίσχυση** τη διαφοροποίησης/ εξατομίκευσης
2. **Καθοδήγηση:** και εποπτεία
3. **Αποτριγωνοποίηση:** εκτός συναισθημάτων που ενέχουν τον κίνδυνο τραγωδοποιήσεως
4. **Θεραπευτικά στάδια:** αντίσταση στην τριγωνοποίηση+ επίσκεψη οικογένειες προέλευσης τους να δημιουργήσουν σχέσεις χωριστές και να αντισταθούν στην τριγωνοποίηση
5. **Αντιμετώπιση της προβολικής διαδικασίας:** οι γονείς καλούνται να ορίσουν τον εαυτό τους , το άγχος τους και να εγκαταλείψουν την προβολή αυτών στα παιδιά τους
6. **Πρόσωπο με πρόσωπο σχέση:** δυο μέλη καλούνται να μιλήσουν ο ένας στον άλλον, για τα θεραπευτικά του ταξίδια και τις οικογένειες προέλευσης τους
7. **Οριοθέτηση:** τα άτομα ορίζουν με σαφήνεια σκέψεις, συναισθήματα, ενδιαφέροντα, πεποιθήσεις, που αποθαρρύνουν τους άλλους να τα εμπλέξουν σε διαδικασία τριγωνοποίησης τους.
8. **Γενεόγραμμα:** ο θεραπευτής σχηματίζει το γενεόγραμμα προκειμένου να παρατηρήσει την παρουσία ή απουσία ορίων, πρότυπα επικοινωνίας, τα τελετουργικά της οικογένειας και τη δυσλειτουργία της.

ΔΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ (S.Minuchin)

- Βασίζεται στη θεωρία των **συστημάτων**
- Προτεραιότητα η **δομική αλλαγή** της οικογένειας έναντι της αλλαγής του άτομου
- Βασικά συστατικά στοιχεία της δομικής προσέγγισης: **δομή, υποσυστήματα και όρια**
- **Κανόνες:** ιεραρχία, συμπληρωματικότητα, ιδιότυποι κανόνες
- **Υποσυστήματα:** καθορίζουν την εσωτερική οργάνωση./ Το **όλο υποσύστημα/Πρώτο** όλο: υποσύστημα **Σύζυγοι**, προϋποθέτει τη δημιουργία προσωπικού χώρου και τη στήριξη των συζύγων/ **Δεύτερο** όλο: υποσύστημα **Γονείς/ Τρίτο** όλο: Υποσύστημα **αδελφών**, μαθαίνει στα παιδιά να αντιμετωπίζουν την εξουσία και να διαμορφώνουν σχέσεις στον έξω κόσμο
- **Δομές:** ο τρόπος που δείχνει τον τρόπο που επικοινωνούν τα υποσυστήματα μεταξύ τους /**Δομικά συστατικά:** η ιεραρχία των εξουσιών/ **Λειτουργικά** συστατικά: οικογενειακά πρότυπα συναλλαγής, η σειρά, η λειτουργία, σχέσεις εγγύτητας κι απόστασης
- **Παθολογικές** συμπεριφορές: κρίση, ακαμψία, έλλειψη δυνατότητας εναλλακτικών λύσεων

Ο Minuchin αναγνωρίζει τριών ειδών **όρια**:

- **Ελεύθερα / αποδεσμευμένα**
- **Συγκεχυμένα/Περιπλεκόμενα**
- **Ξεκάθαρα**, σαφή όρια

Οι υπερβολές στα όρια οδηγούν σε δυο μορφές οικογένειας: τις **αποδεσμευμένες**, που διακρίνονται από άκαμπτα όρια και

Τις **μη διαφοροποιημένες** οι οποίες χαρακτηρίζονται από διαχεόμενα όρια

Πχ σε ένα περιπλεγμένο υποσύστημα μητέρας-παιδιού, αποβάλλει τον πατέρα, ο οποίος με αυτόν τον τρόπο **απεμπλέκεται**. Συγχρόνως το παιδί δεν αυτονομείται και η έλλειψη αυτονομίας του οδηγεί συχνά στην εμφάνιση συμπτωμάτων. Συχνά αυτές οι **τριγωνοποιήσεις** οδηγούν στα συμπτώματα: παιδί με επιθετική, **παραβατική** συμπεριφορά, ψυχοσωματικές εκδηλώσεις... Αυτό συμβαίνει όταν τα όρια είναι ασαφή και καταλύεται η ιεραρχία, τότε το ρόλο αυτό τον αποκτούν τα παιδιά που με τον τρόπο αυτό γονεοποιούνται.

Στις **υγιείς** οικογένειες τα όρια είναι αρκετά καλά καθορισμένα και εύκαμπτα.

- Η **Παθολογία** των συμμαχιών:
- Α) **Παράκαμψη** της Σύγκρουσης: μειώνει την πίεση από το ένα υποσύστημα κι αυξάνει σε ένα άλλο πχ αλλάζει η πορεία της σύγκρουσης όταν το ένα παιδί γίνει «**αποδιοπομπαίος τράγος**»
- Β) **Συνασπισμός** μεταξύ διαφορετικών γενεών: συγκαλύπτει ή διακόπτει τη σύγκρουση μεταξύ των δυο γενεών πχ όταν δεν μπορούν να λύσουν τη σύγκρουση μεταξύ τους και προσελκύουν ένα άλλο πρόσωπο- οι γονείς δεν μπορούν να λύσουν τη σύγκρουση μεταξύ τους και ο ένας γονιός **στρέφει** την **κόρη** ή το γιο εναντίον του άλλου συζύγου.
- Γ) **Παθολογία** της **ιεραρχίας**: τα όρια μεταξύ των υποσυστημάτων επανακαθορίζονται και η εξουσία δηλ. η δυνατότητα των μελών να ανταπεξέρχονται στις υποχρεώσεις τους τοποθετούνται σε λάθος σημεία πχ όταν ένα από τα παιδιά αναλαμβάνει γονικό ή συζυγικό ρόλο.

- **Θεραπευτικοί Στόχοι:** ο θεραπευτής προκαλεί μια «δημιουργική Δίνη(κρίση)»/ αμφισβητεί τη δομή της οικογένειας, δημιουργεί μια ανισορροπία και τους βοηθά να αναδομήσουν τα πρότυπα συναλλαγής, να θέσει κατάλληλα όρια και ιεραρχική τάξη. Κάθε μέλος βοηθά τα υπόλοιπα να δημιουργήσουν υγιέστερες δομές και συμμαχίες

Η αξιολόγηση είναι **διαρκής**. Μια πρώτη εκτίμηση διερευνά:

- ✓ τη **δομή**/
- ✓ την **ευελιξία** του οικογενειακού συστήματος/
- ✓ το **βαθμό αλληλεπίδραση** της οικογένειας/ το πλαίσιο στο οποίο ζει/
- ✓ το **παρόν** αναπτυξιακό στάδιο της οικογένειας/
- ✓ τους **λόγους** για τους οποίους ο ασθενής «αποδιοπομπαίος τράγος εκδηλώνει τα συμπτώματα και συντηρεί τα οικογενειακά πρότυπα συναλλαγής

Θεραπευτικές τεχνικές και δεξιότητες

- 1) **Σύμπραξη**: υποδύεται πως **προσαρμόζεται** στο επικοινωνιακό οικογενειακό σύστημα, **διατηρεί** τα όρια ενός υποσυστήματος (πχ διατηρεί το υποσύστημα των γονιών και δεν επιτρέπει στα παιδιά να παρεμβαίνει σε αυτό), με ανοιχτές ερωτήσεις **ανιχνεύει**, εδραιώνει σχέσεις μαζί τους και με ενσυναίσθηση τους εμπλέκει σε ένα ανοιχτό και ειλικρινή διάλογο. **Μιμείται** προκειμένου να επισημάνει τις δυσλειτουργικές ενέργειες
- 2) **Αναδόμηση**: με γενικές και ειδικές τεχνικές/ **Ενεργοποιεί** πρότυπα συναλλαγής/ χειρισμός του **χώρου** (αλλαγή των θέσεων στους συμμετέχοντες)/ **Οριοθέτηση**/ Ανάθεση ασκήσεων αλληλεπίδρασης(ασκήσεις για το σπίτι)/ **Αναβίωση** δυσλειτουργικών συναλλαγών (εκπαίδευση σε δεξιότητες επικοινωνίας)/ **Διαχείριση** συγκρούσεων/ **Υπερβολή** μεγαλοποίηση της διάθεσης (τη θλίψη ή το θυμό μελών)/ **Αναπλαισίωση**/ Παράδοξες παρεμβάσεις

ΨΥΧΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ (Ackerman, Dicks)

- **Ψυχαναλυτικό, Ψυχοδυναμικό** κοινωνικών ρόλων πρότυπο ανάπτυξης του ατόμου και της ομάδας
- Η ψυχανάλυση συναντά την **οικογένεια** μέσα από τη θεραπεία του ατόμου (το παιδί δεν μπορεί να ειδωθεί θεραπευτικά παρά μόνο μέσα από την οικογένεια)
- Η οικογένεια εξασφαλίζει : την **επιβίωση**. Και το «**μαζί**»(δεσμός με τη μητέρα και με τη
- Η **οικογένεια-κοινωνικοί** σκοποί της: **Υλικά αγαθά/ Κοινωνική** μαζικότητα (μήτρα συναισθηματικού δεσμού των οικογενειακών)/ προσωπική **ταυτότητα/ σεξουαλικοί** ρόλοι και σεξουαλική ταυτότητα/ **εκπαίδευση** και ενσωμάτωση σχέσεων κοινωνικών ρόλων με υπευθυνότητα/ ανάπτυξη **μάθησης** και υποστήριξης της ατομικής δημιουργίας

- Κάθε άνθρωπος έχει **περισσότερες** από μια οικογένειες της παιδικής ηλικίας και του γάμου σε διαφορετικές περιόδους και με διαφορετικές συναισθηματικές διαθέσεις
- Η οικογένεια αποτελεί σημαντικό παράγοντα **υγείας ή ασθένειας**.
- Η **αυτοεκτίμηση**, η κάλυψη των συναισθηματικών **αναγκών**, ο έλεγχος των **συγκρούσεων**, η **ανάπτυξη** και η εξέλιξη λαμβάνουν χώρα στην οικογένεια
- Οι σχέσεις χαρακτηρίζονται από **συμπληρωματικότητα**. Πρόκειται για την ποιότητα της κυκλικής υποστήριξης και **αλληλεξάρτησης** που τροφοδοτείται από την ανάγκη για κατανόηση και εκδήλωση ενδιαφέροντος
- Στα πλαίσια της διαρκούς αλληλεπίδρασης η διαπροσωπική και ενδοπροσωπική σύγκρουση είναι δυο επίπεδα ενός συστήματος **ανατροφοδότησης**. Η ψυχοπαθητική διαταραχή είναι η εσωτερίκευση παθολογικών μορφών οικογενειακής συγκρότησης.
- Η χρόνια σύγκρουση οδηγεί στον «**αποδιοπομπαίο** τράγο» σύμφωνα με το οποίο η συναισθηματική ζωή της οικογένειας οργανώνεται γύρω από το άρρωστο μέλος
- Ackerman: στην οικογένεια υπάρχει ένα **διαπροσωπικό ασυνείδητο**, με **συγκρούσεις, συναισθήματα** και **φαντασιώσεις**. Στις πολύ **διαταραγμένες** οικογένειες η προκατάληψη που επικρατεί είναι πως το παιδί δεν πρέπει να υπάρχει ή δεν μπορεί να είναι πολύ διαφορετικό. Εάν το σύστημα δεν ενσωματώσει τη σύγκρουση τότε το παιδί αποξενώνεται ή εκδηλώνει ψυχοπαθητική συμπεριφορά, ή και ψυχοσωματικά συμπτώματα

- **Ευθύνη** του κάθε μέλους
- **Αναγνώριση** συγκρούσεων
- Καλλιεργεί την **επικοινωνία** των μελών
- **Βοηθά** τα άτομα να αποκαλύψουν τις **εξωπραγματικές** προσδοκίες, οι οποίες πηγάζουν από άλυτα ζητήματα και άλυτες συγκρούσεις που έχουν τις ρίζες τους στην οικογένεια καταγωγής.